

CHỐNG THẤT THOÁT BẰNG VIỆC KIỂM TRA THƯƠNG XUYEN.

Xây dựng là một trọng số các lĩnh vực đáng báo động cả về chất lượng thi công lẫn công tác quản lý tài chính. Hiện số nợ đọng XDCB đã lên tới con số 11.000 tỷ đồng. Hai bộ có số nợ lớn nhất là NN&PTNN và GTVT. Trong số 5.000 tỷ đồng nợ đọng trong diện "khung", hai Bộ này đã có số nợ lên tới trên 2.000 tỷ đồng. Số tiền nợ còn lại nằm rải rác ở các ngành địa phương khác. Một trong số các nguyên nhân dẫn tới tình trạng nợ đọng nói trên là do không ít các DN, ngành, địa phương mặc dù chưa được cấp vốn nhưng đã "nhanh tay" ứng tiền ra trước để chi định thầu xây dựng các công trình, dự án. Không ít các ngành, địa phương đã sử dụng vốn sai mục đích, không đúng dự án được phê duyệt. Điều này gây thất thoát tiền vốn và làm mất khả năng phát huy hiệu quả của vốn vay. Một số khác đã đầu tư dàn trải nên có những công trình mới xây dựng được dự chừng đã hết vốn nên phải nắm chờ "bơm thêm vốn" mới hoàn thiện xong công trình được.

Đại diện của Ủy ban Kinh tế Ngân sách của Quốc hội trong một cuộc họp về việc phân bổ ngân sách Nhà nước đã chỉ ra những tồn tại về việc sử dụng sai vốn trong XDCB trong thời gian qua để sang năm 2004 tình trạng này được chấm dứt nhằm sử dụng đúng, đủ vốn XDCB vào mục đích đã được cấp có thẩm quyền phê duyệt. Cần làm thật kỹ lưỡng để vừa để bộ quản lý, vừa không làm cho đồng vốn kém phát huy tác dụng và quan trọng là chống được thất thoát, lãng phí "tiền chùa".

Mới đây theo thông tin của báo giới, năm 2003 Hà Nội đã thanh tra 42 công trình đầu tư xây dựng trên địa bàn địa phương thì phát hiện có 42 công trình này đều sai phạm với tổng số tiền thất thoát lên tới trên 8.000 tỷ đồng. Các khoản thất thoát được tập trung vào các lĩnh vực: Tính sai đơn giá, định mức, thi công sai chủng loại vật tư để hưởng chênh lệch 1,557; quyết toán tăng khối lượng, quyết toán không thụ chênh lệch trên 5.000 triệu đồng; sử dụng vốn sai mục đích 345 triệu đồng. Hiện 2,5 tỷ đồng đã được thụ hồi, 600 triệu đồng đã được thụ hồi trả lại hoàn vốn cho Ban quản lý dự án và trên 3 tỷ đồng được đưa ra khỏi diện quyết toán công trình.

Năm 2003, công tác thanh tra sẽ được tập trung chủ yếu vào hai lĩnh vực đầu tư xây dựng cơ bản và quản lý sử dụng đất đai. Tại 15 dự án với tổng số đầu tư là 8.235,615 tỷ đồng, tổng số vốn kiểm tra là 6.490,615 tỷ đồng đã phát hiện tổng số sai phạm về tài chính là 8.235,371 tỷ đồng. Năm 2003, 11 bộ ngành đã thanh tra 191 dự án, công trình, có tổng số vốn đầu tư là 4.488,803 tỷ đồng, vốn được thanh tra là 4.488,803 tỷ đồng đã phát hiện số tiền sai phạm là 23,636 tỷ đồng. Qua tổng hợp báo cáo của 42 tỉnh, thành cho thấy năm 2003, các địa phương đã thanh tra 2.138 dự án công trình, có tổng số vốn đầu tư là 6.571,234 tỷ đồng, vốn được thanh tra của 2.138 dự án, công trình có vốn đầu tư của nhà nước là 6.571,234 tỷ đồng, vốn được thanh tra là 4.685,35 tỷ đồng, đã phát hiện số tiền sai phạm là 217,307 tỷ đồng. Về đất đai, năm 2003, 40 tỉnh và 2 bộ đã phát hiện 32.000 ha đất sai phạm trong sử dụng, 1.400 ha cấp trái

PHẢI CHỐNG LÃNG PHÍ, TỶN THẤT BẰNG CHÍNH SÁCH

● VŨ TUẤN MINH

Cần đẩy trên các phương tiện thông tin đại chúng xuất hiện diễn đàn khiến rất nhiều người quan tâm, đặc biệt là trong lúc này vấn đề chống xa hoa, lãng phí đang được bức thiết đặt ra: Chống lãng phí trong việc sử dụng xe công. Lâu nay, nhiều người, nhiều cuộc hội thảo, nhiều vị đại biểu hay tìm các cách chống tham nhũng bằng những phương pháp hết sức... không cụ thể, thì nay một diễn đàn kiểu như vậy là rất đúng, rất đúng và cần thiết. Thời gian qua, ai cũng phải thừa nhận hàng ngàn tỷ đồng của Nhà nước đã bị thất thoát do tham nhũng, chi tiêu lãng phí, do quan liêu dân tới thất thoát nhưng để tìm cách hoặc bày cách để bớt những khe hở đó lại thì còn có vẻ mơ hồ và chung chung khiến cho hậu quả không những không được khắc phục mà đất sống của những kẻ vô lương, phí phạm thì vẫn còn? Cần phải có một chính sách thật cụ thể áp dụng trong từng lĩnh vực cụ thể để hạn chế tới mức thấp nhất những thiệt hại do các tệ nạn nói trên gây ra sẽ là một việc làm hữu ích trong lúc này.

thẩm quyền, 1800 ha sử dụng sai mục đích, chuyển nhượng, 22.300 ha cho thuê sai quy định, 5000ha do dân lấn chiếm. Qua hơn 10.000 cuộc thanh tra đã phát hiện sai phạm về kinh tế, 4.907,071 tỷ đồng, 26,5 triệu USD, 1.780 tấn lương thực, trên 31.000 ha đất và nhiều tài sản trị giá khác.

Xây dựng là lĩnh vực được nhiều người quan tâm bởi số vốn đầu tư lớn, lợi nhuận cao và các chủ đầu tư được Nhà nước ưu ái với các khoản vay lớn, lãi suất ưu đãi hoặc thực hiện theo chỉ định. Việc để thất thoát từ 30 đến 40% vốn đầu tư xây dựng cơ bản hàng năm đã chỉ ra rằng đây là một lĩnh vực hiện ta còn nhiều yếu kém trong công tác quản lý. Nên chăng cần một mặt

kiện quyết không giao vốn cho các chủ đầu tư không có đủ năng lực, các nhà thầu vi phạm quy định của Nhà nước, không chỉ định thầu một cách vô tổ chức và đặc biệt là cần kiểm tra giám sát các hoạt động xây dựng một cách chặt chẽ. Một bước chấn chỉnh quan trọng có thể đem lại hiệu quả hữu ích là sớm thông qua các đạo luật có liên quan trực tiếp đến công tác quản lý lĩnh vực này. Bởi chỉ có luật thì các quan hệ mới bị ràng buộc một cách chặt chẽ nhằm tạo ra các định chế pháp lý phù hợp để đồng vốn của Nhà nước không bị gặm nhấm như đã từng xảy ra.

CHỐNG LÃNG PHÍ BẰNG ĐẤY NHANH CƠ PHẢN HOA (CPH)

Theo Đề án Tổng thể sắp xếp đổi mới DNNN giai đoạn 2002 - 2005 thì đến năm 2005, trong tổng số 4.722 DNNN hiện có sẽ để lại 1.931 DN 100% vốn nhà nước (41%) và 2.791 DN sẽ được sắp xếp lại (59%), trong đó có 2.053 DN (43,5%) được CPH với 1.042 DNNN giữ cổ phần chi phối và 1.011 DNNN không giữ cổ phần chi phối, trên 700 DN còn lại sẽ được thực hiện theo các hình thức sáp nhập, hợp nhất, giao bán, khoán kinh doanh, chợ thuê, giải thể, phá sản...

Để thực hiện tốt đề án này, theo Nghị quyết TW 9 (khóa IX), trung tuần tháng 3 vừa qua, tại Hà Nội, một hội nghị lớn toàn quốc về đẩy

Nợ đọng XDCB đã lên tới 11.000 tỷ đồng - Ảnh BT

mạnh đổi mới DNNN đã diễn ra với sự chủ tọa của Thủ tướng Chính phủ. Thực trạng hoạt động của các DNNN còn bộc lộ nhiều yếu kém đã được các nhà DN, các cơ quan hữu quan chỉ ra nhằm tìm ra phương thuốc hữu hiệu nhất để đặc trị. Theo Ban chỉ đạo đổi mới và phát triển doanh nghiệp TƯ, hiện số DNNN có vốn dưới 5 tỷ đồng vẫn chiếm gần một nửa trong tổng số DN. Đáng lưu ý có khá nhiều DN vẫn duy trì tình trạng lờ kệp dài và nhiều DN khác hoạt động không mang lại hiệu quả, một số không nhớ các DN khác lại hoạt động trong các ngành, lĩnh vực không khuyến khích hoạt động.

Một chỉ số đáng lo ngại cho thấy tổng số tiền nộp NSNN là 87.000 tỷ đồng nhưng phần thuế thu nhập DN chỉ có 8.000 tỷ đồng (chiếm 9,2%) thấp hơn rất nhiều so với con số 13,4% của năm 2000. Không ít các DN, giá thành sản xuất đã cao hơn từ 20-30% giá khi nhập khẩu. Tỷ suất lợi nhuận trên vốn nhà nước cũng chỉ đạt trên 7%, sau khi đã khấu trừ thuế thu nhập DN (lợi nhuận trước thuế khoảng 11%). Tài sản của không ít các DN hiện đã rất lạc hậu, số lớn khác thì đang trong giai đoạn thanh lý đã khấu hao hết.

Có thể nhận thấy căn bệnh trầm kha đang gây ra những khả năng "đốt quy" bất kỳ đối với nhiều DNNN. Phương thuốc mà DNNN đưa ra hiện nay vẫn là bài toán đổi mới, sắp xếp lại các DN. Tuy nhiên, phải khẳng định chạy chữa mãi sẽ rất tốn kém tiền mua thuốc, trong khi con bệnh có khởi thì khả năng sức đề kháng cũng rất kém, khó lòng đảm đương được những công việc nặng nhọc. Nên chăng cần kết hợp giữa việc chữa bệnh và đổi mới cơ chế quản lý DN để không còn những loại DN có tên biến hiệu nhưng không có sự hoạt động, nhằm nhanh chóng loại chúng ra khỏi "bầu sữa nhà nước" trước khi Luật Cảnh tranh ra đời và đi vào cuộc sống.

Cổ phần hoá các DNNN càng sớm sẽ càng đem lại ích lợi trong hoạt động kinh doanh, làm hạn chế tới mức thấp nhất những tổn thất tiền vốn của Nhà nước do các hoạt động kinh doanh kém hiệu quả mang lại. Làm được việc này ngoài sự cần trọng trong khâu quản lý cũng rất cần đến sự dũng cảm. Một giám đốc DNNN được bầu lên, để rồi quản lý yếu kém, gây ảnh hưởng trầm trọng đến đời sống của CBCN, bằng hoại giá trị đạo đức con người, gây nguy hiểm cho môi trường hoạt động kinh doanh chung thì cũng có thể hủy bỏ chức phận của ông ta để không những cứu ông ta mà cứu hàng ngàn cộng nhân và hàng triệu người tiêu dùng nữa. Loại bỏ mầm bệnh để cơ thể khỏe mạnh chính là việc làm tốt. Đã đến lúc chúng ta phải cải tạo, đổi mới thậm chí loại thải các DN làm ăn không có hiệu quả để tiền của của Nhà nước không bị chảy hoài lãng phí.

Chỉ nêu hai trong hàng chục lĩnh vực công việc, ngành nghề kinh doanh cần đổi mới bằng chính sách quản lý hành chính không những mong đóng góp phần nào vào công cuộc đổi mới và sắp xếp doanh nghiệp hiện nay. Chỉ có làm ngay, làm triệt để trước khi quá muộn mới hy vọng tạo ra hiệu quả trong công tác quản lý vốn Nhà nước trong hoạt động kinh doanh hiện nay ■

CÔNG TY CỔ PHẦN DU LỊCH THƯƠNG MẠI THANH NHÀN

Giám đốc tham ô hơn 1 tỷ đồng

● BẢO THƯ

Khách sạn Thanh Nhàn trực thuộc Công ty XNK và hợp tác quốc tế thuộc Tổng Công ty Than Việt Nam (Coalimex) được chuyển sang cổ phần hoá từ ngày 26-7-1999. Chỉ sau vài năm hoạt động, nhất là qua thời kỳ Vũ Đức Tiến (sinh năm 1973) về làm giám đốc, Công ty đã làm vào tình trạng nợ nần chồng chất. Giám đốc Tiến cũng bị khởi tố bị can vì hành vi tham ô đến 1,1 tỷ đồng.

BIẾN CHUNG THÀNH RIÊNG

Một trong những nguyên nhân và cũng là thủ đoạn của giám đốc Tiến dẫn đến hậu quả bị bắt như hiện nay là vô hiệu hóa bộ máy tài chính - kế toán của Công ty. Là một doanh nghiệp nhưng công ty không chấp hành các quy định của pháp luật về kế toán, thống kê, về quản lý kinh tế. Giám đốc Tiến tự kinh doanh tự thu tiền, mà kế toán, thủ quỹ không hề biết.

Năm 2002 Công ty buôn bán xe máy Trung Quốc. Hàng lấy về từ Artex Thăng Long và Công ty TNHH dịch vụ ngoại thương Hà Nội. Xe được bán cho nhiều doanh nghiệp, đại lý ở nhiều địa phương với phương thức, khi giao xe thì bên mua trả 70% giá trị, còn 30% thì khi trả nốt mới được lấy giấy tờ. Nhưng vì giám đốc tự tung tự tác nên chỉ đến khi Công ty Thanh Nhàn bị một đối tác là Công ty Thái Hải (TP. Hồ Chí Minh) kiện vì gian dối, thì cán bộ, nhân viên, cố gắng mới lật mình xem lại hoạt động của giám đốc. Té ra 1,1 tỷ đồng thụ từ các đơn vị mua xe đã bị giám đốc biến thủ. Lần theo giấy tờ đến từng nơi thì họ đều được trả lời: "Chúng tôi mang tiền lên trả cho anh Tiến đây đủ thì anh ấy mới trả giấy tờ về chứ. Lấy được giấy tờ là xong, Hồi liền nhận thì anh ấy nói không cần thiết, chúng tôi biết làm sao?".

Lúc ấy họ mới làm đơn tố giác đến cơ quan CSĐT Công an TP. Hà Nội. Sau nhiều tháng xác minh, ngày 8-1-2004 vừa qua Vũ Đức Tiến đã bị khởi tố bị can về hành vi tham ô tài sản theo Điều 278 BLHS.

ĐỐI TRÊN LỬA DƯỚI

Đối với các cố đồng và các bộ phận chức năng ở công ty đã vậy, đối với các đối tác Tiến cũng gian dối đến tận phải hầu tòa. Đó là vụ kiện của

Công ty TNHH Thái Hải (Tp. Hồ Chí Minh). Theo hợp đồng thì Thanh Nhàn bán cho Thái Hải 144 chiếc xe máy FANLIM II ER 100 của hãng LIFAN (Trung Quốc). Nhưng sau khi chuyên trả đủ tiền, bên mua chỉ nhận được một nửa số xe. Điều trở trêu hơn là ngay lập tức 72 chiếc xe này bị bắt giữ vì không có giấy tờ chứng nhận xuất xưởng, chứng nhận hải quan. Và ngay hồ sơ xe cũng không đúng với số xe thực tế về số khung, số máy và chủng loại.

Công ty Thái Hải buộc lòng phải khởi kiện và hai bên đã bị cuốn theo một hành trình tố tụng rất mệt mỏi. Thái Hải bị một vỏ nhớ đời.

Đối với nhân viên trong Công ty thì Vũ Đức Tiến lại tạo sơ hở, cơ hội, cho những nhân viên cùng cách kiểm soát, đục khoét Công ty. Ví thể hai nhân viên du lịch có trách nhiệm dẫn khách du lịch và thu tiền nộp về Công ty đều biến thủ mỗi người hơn 40 triệu đồng. Hiện nay Công ty Thanh Nhàn phải nhờ cơ quan Công an truy tìm hai nhân viên nợ để thu hồi tài sản.

Giám đốc Tiến cũng lờ lộn cả khoản lãi cổ tức (năm 2001) khoản nợ ngân hàng, nợ ngân sách... Theo văn ban mới nhất, để ngày 19-4-2004 của Công ty Thanh Nhàn gửi cơ quan chức năng thì tính đến 10-1-2004 Vũ Đức Tiến đã làm thất thoát và chiếm đoạt của Công ty 2,39 tỷ đồng.

HẬU QUẢ KHÓ KHẮC PHỤC

Trao đổi với chúng tôi, bà Lê Thu Hương, Chủ tịch HĐQT và Ông Ngô Quý Ty, giám đốc đều bày tỏ sự bức xúc vì gánh nợ nần của Tiến để lại quá nặng nề. Cũng vì nợ ngân hàng, nợ ngân sách mà Công ty không còn uy tín và điều kiện kinh doanh. Họ rất mong mọi vụ việc sớm được giải quyết dứt điểm, buộc Vũ Đức Tiến trả lại cho Công ty những tài sản đã chiếm đoạt để từng bước phục hồi sản xuất, kinh doanh. Họ càng bức xúc hơn khi thấy cơ quan chức năng chưa tìm thấy tài sản đáng kể nào của Tiến. Ngay ngôi nhà Tiến đang ở cũng mang tên em gái anh ta. Hơn nữa, Tiến bị khởi tố theo khoản 4 Điều 278 BLHS, có khung hình phạt tù từ 20 năm đến chung thân hoặc tử hình, nhưng hiện nay Tiến vẫn phớt lờ ngoài xã hội. Nếu Tiến bỏ trốn thì khoản tài sản đứng bằng số vốn điều lệ (1,1 tỷ đồng) của Công ty sẽ mất tăm, chỉ còn các khoản nợ để lại cho các cố đồng gánh chịu.

Vụ án cũng là bài học chung cho các Công ty đã và đang cổ phần hóa hiện nay. Trước hết là bài học về công tác cán bộ. Vũ Đức Tiến vốn học Học viện Ngân hàng, khi mới 26 tuổi, đang là một nhân viên được đẩy lên giám đốc Công ty Thanh Nhàn.

Sự coi thường cố đồng, coi thường pháp luật của Tiến còn nhớ ở thái độ vô trách nhiệm, thậm chí bao che của Hội đồng quản trị mới dẫn đến hậu quả bị bắt như hôm nay. Bài học về cung cách quản lý, giám sát của Hội đồng quản trị cũng rất đắt giá.

Việc không áp dụng biện pháp ngăn chặn của cơ quan chức năng gây khó hiểu cho dư luận. Liệu đây có thể trở thành một bài học gì đó nữa hay không, bạn đọc chờ hồi sau sẽ rõ ■